

GILLEBLADET

Medlemskrift
för Handelsgillet
i Helsingfors rf

Nr 4 • 2016

Grön guldrusch

Skogen högförädlas
Sidorna 6-8

Farten dödar sällan

Totaltillståndet
avgör i trafiken
Sidorna 10-11

Säkrare på Gillet

Hjärtstartare
räddar liv
Sida 21

Aktualitetsseminarium på Hanken den 2 november

Hur får vi fart på den efterlängttade tillväxten?

Finlands ekonomi är fortfarande dyster. Det talas optimistiskt om en ekonomisk tillväxt som tar hand om både sysselsättningen och vårt lands ekonomiska skuld. Men lättare sagt än gjort.

Handelsgillet, Ekonomiska Samfundet och Hanken arrangerar sitt årliga ekonomiska seminarium onsdagen den 2 november i Hankens festsal klockan 14.00 – 20.30. Årets rubrik är fängslade: Hur får vi fart på den efterlängttade tillväxten?

Efter hälsningsorden debatterar panelen om det rubricerade temat. Därefter följer tre föredrag varefter seminariet avslutas med en intervjudiskussion. Alla deltagare är insatta i ämnet, så vi får garanterat höra intressanta ställningstaganden.

Programmet är följande:

Konferencier: **Jens Berg**, vd, KSF Media

- 14.00–14.15 Arrangörernas välkomsthälsningar: rektor **Karen Spens**, ordförande **Johan Hjelt** och ordförande **Björn Sundell**
- 14.15–15.30 Paneldiskussion med SFP:s ordförande **Anna-Maja Henriksson**, professor **Sixten Korkman** och styrelseordförande **Björn Wahlroos**
- 15.30–16.15 **Stefan Ingves**, riksbankschef, Sveriges Riksbank: Det ekonomiska läget och aktuell penningpolitik
- 16.15–17.00 Kaffepaus
- 17.00–17.45 **Catharina Stackelberg**, vd och grundare av Marketing Clinic: Framgång i den nya verkligheten
- 17.45–18.15 **Risto E.J. Penttilä**, vd för Centralhandelskammaren: Räddar Norden Europa?
- 18.15–18.55 Brasdiskussion: riksdagsledamot **Hjallis Harkimo** intervjuar **Teija Tiilikainen**, direktör för Utrikespolitiska institutet
- 18.55–19.00 Slutord
- 19.00–20.30 Kvällsbuffé

Boka således in den 2 november i din kalender!

Seminariet är öppet för allmänheten. Sprid därför gärna information om det.

Välkommen!
Kaj Nordström
ordförande för seminariekommittén

**Ekonomiska
Samfundet**

Anmälningar via Gillets webbplats www.handelsgillet.fi/aktuellt eller via Handelsgillets Facebook-sida.

Deltagaravgiften är 55 euro för medlemmar i Handelsgillet och dess samarbetsföreningar och 110 euro för utomstående. Hankenstuderande gratis.

Deltagandet bekräftas genom inbetalning till Handelsgillets konto senast måndagen den 24 oktober:

Nordea
FI35 2401 1800 0601 12
eller
Aktia
FI09 4055 1020 1828 57

I priset ingår kaffe och buffé.

5

Ledaren

Handelsgillet lever i både den lilla och den stora världen.

6

Bioekonomin kommer

Omställningen från en fossilbaserad ekonomi till bioekonomi går inte över en natt.

10

Kritisk till trafikplanerarna

Professorn i trafikmedicin, Gillebroder Timo Tervo, anser att trafikplanerarna i flera frågor är ute och cyklar.

12

Från grop till landmärke

Kaserngatan 21 har en intressant historia. Snart jobbar där 1 000 människor.

14

Slovenien fascinerade

Världens längsta grottsystem, ett spöktåg och en fuktig medeltida borg. Det var några av upplevelserna under Handelsgilletts vårresa.

16

Inhemska läckerheter

Glada Kocken plockar och fångar ingredienserna själv.

18

Vinspalten

Överraskningar och fynd bland Alkos augustisläpp.

19

Högklassigt höstlandskap

Seriestart för Gillebladets konst- och antikavdelning.

20

Börskolumnen

Vi får vänja oss vid att framtiden fortfarande är oviss.

21

Donation som räddar liv

Handelsgillet har fått en egen defibrillator.

22

Gilleaktuellt

GILLEBLADET

Publikationsutskottet 2016:

Ordförande:
Peter Nordling
Medlemmar:
Mattis Dumell
Torsten Fagerholm
Per-Erik Lönnfors
Jan-Peter Paul
Janne Salonen
Göran Wallén

Chefredaktör:

Peter Nordling,
tfn 050 5595 778

Utgivare:

Handelsgillet i Helsingfors r.f.
Kaserngatan 23 A 12
00130 Helsingfors
tfn 0400 315 170, fax 09 179 811
info@handelsgillet.fi

Ombrytning:

Oy Nordinfo Ab, Maj-Len Roos

Annonser:

Tillinurkka Ky, Bo Gerkman
PB 89, 02211 Esbo
tfn 0400 449 724
bo.gerkman@tilinurkka.fi

Tryckeri:

Oy Painotalo tt-urex Ab, Borgå

Utgivningschema 2016:

Nr 1 9.3 deadline 4.2
Nr 2 25.5 deadline 20.4
Nr 3 medlemskatalog
Nr 4 5.10 deadline 31.8
Nr 5 9.12 deadline 31.10

Pärmfoto: Karl Vilhjálmsson

Nyårsresa till Wien med konsert på Musikverein

28.12.2016 – 1.1.2017

Wiener Philharmonikernas nyårskonsert i Musikvereins gyllene stora sal och kejsarbalen på slott Hofburg är vår nyårsresas höjdpunkter, och de åtföljs av ett omfattande ramprogram. Wien, även benämnt musikens världshuvudstad, har varit hemvist för några av våra mest uppskattade kompositörer och erbjuder musikupplevelser från kammarmusik, opera, körsång, operett och folksliq musik till filharmoniska konserter. Pris från 2995,-

I resan ingår

- flyg från Helsingfors eller Stockholm till Wien
- transfer från och till flygplatsen
- transporter till och från kvällsevenemangen
- boende på ****hotell i fyra nätter inklusive frukost
- stor stadsrundtur med svensktalande guide
- heurigenkväll på vinstuga
- utflykter till slottet Schönbrunn och Mayerling
- operettkväll på Volksoper
- nyårskonserten i Musikvereins gyllene sal
- kejsarbalen på slott Hofburg

Förfrågningar till Axtours.ax, Yvonne Cronström,
groups@axtours.ax eller per telefon 018-51217.

Ålandsvägen 36, 22100 Mariehamn, www.axtours.ax

axtours.ax

VÄLKOMMEN TILL NYA

CANTINA WEST

Vi har förnyat och moderniserat vår meny, service och miljö. Den nya maten är frisk, färsk, full av smak och handgjord.

VÄLKOMMEN! BIENVENIDO!

Kasarmikatu 23, 00130 Helsingfors
må-ti 11-22 • on-fr 11-24 • lö 12-24
Tel. 020 742 4210 • booking@cantinawest.net
www.cantinawest.net

Per-Erik Lönnfors

Gillet i den stora världen – och den lilla

Förr i världen, när somrarna var långa och varma, led tidningarna ibland av nyhetstorka. Då hittade de på att man sett ett lejon i Ruokolax eller kanske en isbjörn i Östersjön. De kallades för upplagedjur.

Somrarna är sig inte längre lika, och inte heller nyhetstorkan. Upplagedjuren har dött ut, därför att de inte längre behövs.

I år har vi haft Brexit, ett försök till statskupp i Turkiet, den fortgående flyktingkrisen, Putins geopolitiska aktivitet, kriget i Syrien, ett underligt presidentval i USA och allt råare terrordåd runt om i världen.

Av de stora nyheter som börjar på bokstaven K, Krig, Katastrofer och Kröningar är det bara de sistnämnda som fattats.

Idrottshändelser som EM i fotboll och olympiska spel har hamnat i skuggan av de genomgripande politiska händelser som satt världen i gungning.

I filmen Fanny och Alexander låter Ingmar Bergman skådespelaren **Jarl Kulle** hålla ett lovtal till "den lilla världen", i motsats till den stora. Också om den värld teaterfamiljen Ekdahl lever i inte är speciellt liten.

Handelsgillet lever både i den lilla världen och den stora.

Den lilla världen hittar Gillebröderna i de många specialklubbarna, GolfGillarna, GilleKockarna, BörsGillet, JazzGillarna, Bridgeklubben med flera. Snart kanske också FrimärksGillet.

Till den stora världen förflyttar sig medlemmarna på torsdagskvällarna, då framstående föreläsare inviger dem i vad som händer inom ekonomi, politik, vetenskap och

andra områden som angår oss alla, även dem som föredrar hobbyer, familjekrets och kultur.

Den allra viktigaste inblicken i det svårtydda ekonomiska skeendet får Gillebröder och andra i det traditionella öppna höstseminariet som anordnas tillsammans med Ekonomiska Samfundet och Svenska handelshögskolan. Bland föreläsarna den 2 november i år finns chefen för Sveriges Riksbank, österbottningen **Stefan Ingves** och bland paneldeltagarna **Björn Wahlroos** och **Sixten Korkman**.

Handelsgillets sociala verksamhet består som förut av jul-, förstamaj-luncher och kräftskivor. De förgylls av närvaron av Gillebrödernas, som alltid, förtjusande damer. Också de populära resorna hör till den sociala verksamheten.

År 2016 karakteriseras också av förberedelserna för jubileumsåret 2017, då Handelsgillet fyller 160 år. Hösten 2017 utkommer även en uppdaterad version av Gillets utmärkta 150-årshistorik, vars sista exemplar gick åt redan för några år sedan. Den nya upplagan omspannar även de tio senaste åren.

En höjdpunkt nästa år blir exkursionen till hedersmedlemmen **C.G. Mannerhems** barndomshem, Villnäs barockslott, på 150-årsdagen av hans födelse den 4 juni.

Resan blir en hyllning till en statsman med sällsynt blick för stora världspolitiska skeenden och Finlands roll i dem. Hans klokhets skulle behövas inte minst i den tid vi just nu upplever i den stora världen. Den påminner skrämmande mycket om hur dess gångjärn vred sig för 100 år sedan.

Bioekonomi – mer än

Många vill surfa på den trendiga bioekonomivågen. Vid sidan om en del oundviklig skåpmat som ompaketeras handlar det om mänsklighetens ödesfråga: behovet av ett hållbart, efterfossilt samhällsbygge.

Finlands ekonomi har varit jämngrå i årtal. Industri, konsulter och statsminister **Juha Sipilä** talar sig varma för cleantech (miljöteknik), cirkulär ekonomi (återvinning) och speciellt bioekonomi. Dessa är regeringens spetsprojekt samt Finlands svar på både befolkningstillväxten och klimatförändringen.

Men pläderingar och mantran kring vårt gröna guld har upprepats i årtionden – vad är egentligen nytt inom det omsusede begreppet bioekonomi? Tanken är att uppnå en högre förädlingsgrad hos gamla råvaror, utveckla nya produkter, råda bot på det stagnerade konjunkturläget och den skenande långtidsarbetslösheten samt öka exportintäkterna. Hur ska det gå till?

Gillebladet ställer frågan till **Sixten Sunabacka**, som tack vare sin långa och breda arbetshistoria inom skogsindustrin, bland annat UPM, tillkallades för att koordinera främjandet av skogsbranschen och utvecklandet av regeringens biostrategi. Numera är han vd för Tornator Oyj, ett av Finlands största skogsbolag med

650 000 hektar skog. I fem år var han direktör för skogsbranschens strategiska program vid Arbets- och näringsministeriet, och tror följdriktigt att det officiella målet på 100 000 nya jobb under titeln bioekonomi är möjligt på sikt, även om ribban ligger högt.

– För att nå dit måste vi jobba väldigt hårt, få fram investeringar inte bara inom skogssektorn och primärproduktionen, utan bredare, också inom service, inleder Sunabacka.

Mer än vanlig bulk

Värdestegring och mångsidighet är nyckelorden. Finland måste höja förädlingsgraden hos virke och cellulosa samt sidoströmmar. Vi har inte råd att förbli en råvaru- och bulkindustri.

Gör skogsbranschen comeback efter fler än sju magra år?

– Absolut. I första hand bildas arbetsplatser inom råvaruanskäffning och logistik, avverkning, transport och skogsvård. Senare, då man kommer in i värdekedjan och förädlingen, bildas förhoppningsvis

både direkta och indirekta arbetsplatser.

Några exempel: Stora Enso tillverkar kartong för designade förpackningar med minneschips. Kotkamills framställer specialpapper för laminat- plywood- och byggindustrin.

– Familjebolaget Tälli Oy använder Formica Ikis laminatskivor tillverkade av Kotkamills papper. Tälli sammankopplar digital teknik med skivelementframställning och gör akustiska skivor för inner- och ytterväggar. Genelec i Idensalmi tillverkar träbaserade högtalare och studiomonitorer av UPM:s träkomposit. Genom att kombinera träfiber med andra material går det att ersätta stål och plast.

Lättar på svängremmen

En lika optimistisk ton har **Niklas von Weymarn** som är forskningsdirektör på Metsä Fibre. Under tredje kvartalet 2017 ska bolaget öppna Finlands genom tiderna största cellulosaafabrik i Äänekoski. Von Weymarn ansvarar för nya produkter och industriella kumpaner.

Rubriken för anläggningen är "bioproduktfabrik". Varför?

– Vi lever i ett brytningskede. Välfärden som byggts på billiga fossila bränslen bär inte längre, vi måste göra om ekvationen.

Finlands genom tiden största massafabrik reser sig i Äänekoski och ska köra igång om knappt ett år.

Foto: Sami Karppinen

kejsarens nya kläder

Bioekonomi, att göra fler produkter av förnybara råmaterial, är en väg framåt. Den nya fabriken ska verka i 30–40 år och planeras som "något mer" än en vanlig cellulosafabrik.

Kring fabriken kärna – något förenklat en enorm kastrull som kokar cellulosa av barrträd och björk – bygger Metsä Fibre förutsättningar för att göra nya produkter tillsammans med kumpaner. Bolaget medger att de själva saknar kunskapen. På några undantag när växte skogsindustrins omsättning utan avbrott fram till år

2000, men Iphonen drog mattan under pappersindustrin.

– Då allt växer är risken att man blir som en travhäst med skyglappar, gör allt internt och bara bygger större fabriker. Nu måste vi öppna oss och hitta kumpaner att bygga nya värdekedjor med. Vi bryter ner skiljelinjerna mellan sektorer och letar i gränzonerna, förklarar von Weymarn.

Efter stålbadet är skogsbranschen nu redo att investera.

Styrkor och utmaningar

Också Sunabacka är övertygad om att industrin efter många år av krympande omsättning, uppsägningar och fabriksnedläggningar har tagit sig igenom den stora omstruktureringen.

– Vår styrka är Finlands långfibriga massa. Även om bruket av tidnings- och tryckpapper minskar ökar konsumtionen av kartong och förpackningsmaterial. Det höjer efterfrågan på långfibrig cellulosa, en primärprodukt i värdekedjan.

Ett annat trumfkort är Big Data: Torna-tor har skogsdata med cirka 100 kartlager som går att sammankoppla, till exempel lantmäteri och klimatfaktorer.

– Vi kan identifiera trädens egenskaper nästan på enskild trädnivå och skogs-

biotopen på en meters noggrannhet. Dessutom har vi en industriell plattform som fungerar sammankopplat inom skog, energi och kemi. Sidoströmmarna används mycket effektivt, ytterligare potential finns, anser Sunabacka.

I Finland är nästan två tredjedelar av den bioekonomiska omsättningen skogsbaserad, i Centraleuropa dominerar däremot jordbruket. Det skapar politiska belastningar.

– Nya träbaserade biomaterial är rätt ökända i Kontinentaleuropa. En stark industri som använder traditionella fossila råvaror såsom betong, stål och olja lobbar hårt i Bryssel. Finland har ett för-språng inom skogsbaserad bioekonomi men vi klarar inte av att få vår röst hörd ensamma. Vi behöver samarbetspartners som Sverige.

Ensam är inte stark

Som grund för det nya, bioekonomin, behövs traditionell basindustri som garanterar lönsam avverkning och virkesanskaffning. Metsä Fibres von Weymarn förtydligar:

– Vi är i kärnan av ett industriellt ekosystem där andra bolag kan utnyttja våra sidoströmmar. Vi försöker hjälpa dem

Foto: Riitta Supperi

Sixten Sunabacka välkomnar nya ägan-deformer som kan öka avverkningen.

att komma vidare, det är hos små företag som de nya jobben skapas. Vi är öppna i vår kommunikation och vill locka idéer från andra bolag. Sen ser vi på de mest lovande casen tillsammans.

Metsä Fibre har avtalat med EcoEnergy SF om att göra biogas av slam som hittills bränts efter cellulosatillverkning. Därtill ska kompositmaterialbolaget Aqvacomp ta cellulosa, blanda den med plaster (polymerer) och tillverka pellets som kan användas i tv:n, datorer, bilars instrumentpaneler samt musikinstrument – som lär ge samma klang som ädelträ.

– Dessutom ska vår nya fossilenergifria fabrik förgasa en del av barken som blir över och använda den som internt bränsle. Vi ska också ta till vara luktande gaser och göra dem till svavelsyra, illustrerar von Weymarn.

Snabbt glider vi in på cirkulär ekonomi, strävan att maximera mervärdet hos råmaterial och biprodukter. Fabriken i Äänekoski ska producera 1,8 TWh el per år, mindre än hälften förbrukas internt, medan mer än 1 TWh säljs till elnätet. Det bidrar med mer än 2 procentenheter till Finlands EU-kvot för förnybar energi.

Grön guldrusch skapar obalans?

Har vi tillräckligt med skog för alla investeringar, hur upprätthålla balans och garantera biologisk mångfald?

– Frågan är inte svartvit. Vi kan utöka bruket av våra skogar, använda dem mer mångsidigt och samtidigt ta till vara deras ekologiska- samt rekreationsvärden, säger Sunabacka.

I Joensuu tillverkar Fortum bioolja som kan ersätta tung brännolja. I Villmanstrand framställer UPM biodiesel av tallolja – en biprodukt vid cellulosaprocessen. Neste gör en snarlik produkt med liknande teknik. St1 bygger en fabrik för att av sågspån tillverka etanol som blandas med bensin.

Därtill ska kinesiska Kaidi Sunshine, som nyligen värvade **Carl Haglund**, i år besluta om en investering i en biodiesel- och bensinfabrik i Kemi. Det låga oljepriset bromsar satsningar på bioekonomi, medan EU-lagstiftning, i praktiken subventioner och tvingande kvoter, driver på utvecklingen av biobränsle.

– På sikt ska vi sträva efter en ren, marknadsbaserad bioekonomi. Då folk börjar

Niklas von Weymarn konstaterar att billiga fossila bränslen inte längre bär.

koppla samman störtregn, extrem hetta och torka med klimatförändringen kan konsumentbeteendet förändras, hoppas Sunabacka.

Evolution, inte revolution

Trots alla klimatrisker, förändras konsumentattityderna långsamt, folk röstar med plånboken. Vetenskapen säger att vi endast har några årtionden på oss för en ekonomisk omställning.

– Vi kan inte försörja en växande befolkning med fossila material. Det är orealistiskt att hoppa från en fossilbaserad ekonomi in i bioekonomi över en natt. Evolutionen tar tid, medger Sunabacka.

– *Boendet är en klimatbov. Syns bioekonomi inom byggsektorn?*

– Fram till 2010 gjorde byggdirektiven det i praktiken nästan omöjligt att bygga våningshus av trä i Finland. Än i dag har vi stramare lagstiftning för träbyggnader, brandsäkerheten är otroligt viktig men onödigt åtstramning höjer enbart kostnaderna. Av alla nya höghus byggda i Finland 2015 var cirka 10 procent byggda i trä, utvecklingen har varit snabb, noterar han.

Sverige ligger ännu en god bit före med sina 15–20 procent. Även Tyskland, Österrike och Nordamerika, rentav England bygger mycket i trä. Förädlingsvärdet hos en träbyggnad är tiofalt jämfört med att sälja bräder och plankor.

Splittrat ägande

Finland har outnyttjade skogsresurser, men det genomsnittliga hektarinnehavet är lågt, liksom utbudet på skogsfastigheter då många ägare är passiva och få upplever ordentligt ekonomiskt utbyte.

Behövs en professionalisering för att sätta virket i rullning?

– Familjeskogsbruk utgör grunden för Finlands framtida skogsägande. Det är en styrka att många äger skog och är engagerade i skogsbruk. Men flertalet säljer sällan sin skog. Det är välkommet med nya ägandeformer som kan höja avverkningsvolymerna, anser Sunabacka.

– Han välkomnar gärna en omstrukturering med skogsarrende i stil med 1990-talets jordbruksreform.

– Proffs som vill satsa på skogsbruk kunde hyra mark av en skogsägare i Helsingfors som saknar kunnande, tid eller intresse. Men skattefrågan är och förblir en het politisk potatis.

Visionen om framtidens bioekonomi måste alltså övervinna praktiska, tekniska, juridiska och ekonomiska väghinder. Bioekonomistrategins målsättning är omsättningen från biobaserade produkter och tjänster ska växa från 60 miljarder euro till 100 miljarder fram till cirka 2025. Tiden får utvisa om festtalen blir verklighet och bioboomen bär ända fram till mål.

Text: Torsten Fagerholm

ÄYRIÄISTUKKU

HAVETS DELIKATESSER...

ÄKTA, RYSK KAVIAR
LÖJ-, SIKROM
HUMMER
INHEMSKA KRÄFTOR
JÄTTERÄKOR
TONFISKFILE
MUSSLOR

ÖVER 60 OLIKA SKALDJUR OCH
ODJUR!
LEVERANS VID
HUVUDSTADSREGIONEN
RING 7745 020 / KIM LIEMOLA ELLER
TOM LIEMOLA

Frisch Haus Finland Oy

Gamla Vintervägen 8
00580 Helsingfors
tel. (09) 7745 020
fax (09) 7745 0211

www.ayriastukku.fi
info@ayriastukku.fi

KOLSTER®

140^{YEARS}₊

Patent-, varumärkes- och juridiska tjänster under ett tak.
Kolster Oy Ab, Stora Robertsgatan 23, 00120 Helsingfors
Tfn 020 137 0500. kolster@kolster.fi, www.kolster.fi

Oy K-O Nyman Consulting Ab

VVS Planering och övervakning
Maiju Lassilavägen 2, 00400 Helsingfors
Tel. +358 9 587 1833

Vi är ett pålitligt och betjänande familjeföretag från år 1945.

BEGRAVNINGSBYRÅ ARMAS BORG & Co Ab

00120 HELSINGFORS ANNEGATAN 12   JOUR
TEL. 612 9890   FAX. 644 237   0400-977000
www.armasborg.fi   armas.borg@kolumbus.fi

Vi betjänar er vardagar kl. 9-16 eller enligt överenskommelse.

“Trafikplanerarna gasar på

Professorn i trafikmedicin Timo Tervo blev Gillebroder år 2013 i hopp om att hans pensionering skulle ge tid för klubbverksamhet. I dag är han seniormedlem men fortfarande fullt upptagen med att slåss mot galenskaper i trafikplaneringen.

– EUs körkortsdirektiv är i vissa fall åtskogen, säger han. Hela den medicinska övervakningen av tillstånd för körkort gasar på i fel fil. Kraven på förarens hälsa är alldeles för mycket baserade på synen.

– Under mina 13 år som granskare av trafikolyckor har jag inte haft en enda dödsolycka som förorsakats av glaucom (grön starr), säger **Timo Tervo**.

Man skyller också olyckorna på för hög hastighet. Chaufförens totala tillstånd beaktas inte. I det ingår hälsa, trötthet, psyke, självmordstankar, droger och mediciner. Sådana faktorer finns bakom 60–68 procent av alla dödsolyckor.

– Man struntar i nästan hälften av grunddata i statens officiella olyckssiffror.

Drygt 40 procent av olyckorna kan skyllas på körhastigheten, men i den siffran ingår också situationer där sikten har varit dålig eller väglaget halt på grund av snö eller regn, men hastigheten inom begränsningen.

– Under åren 2009–13 hade nästan

hälften (47 %) av alla dödsolyckor orsaker relaterade till sjukdom eller självmord. Endast i 8,8 procent av alla dödsolyckor körde personbilsförare överhastighet, men hade inga sjukdoms-, medicinerings- eller substansmissbruksrelaterade bakgrundsrisker, och hälften av de fallen gäller personer som är under 20 år gamla, säger Tervo.

Finland laboratorium

Källan till dessa uppgifter är de förolyckades sjukjournaler. Dem har man tillgång till bara i Finland. De går till Trafiksäkerhetscentralen, som ansvarar för granskningen av trafikolyckor. Därför vet man vilka sjukdomar de, som dödsdömda, har lidit av.

Det har gjort Finland till ett slags laboratorium för olycksutredning. I hela världen statistikför man i allmänhet inte andra parametrar än bilens skick, hastighet och förarens eventuella berusning.

I andra europeiska länder, såsom Tyskland, är detta omöjligt. Uppgifter om

människors hälsa skyddas därför att de är en del av deras personliga integritet. De överläts inte till myndigheterna. Därmed står principer om mänskliga rättigheter i konflikt med det allmänna intresset att förebygga allvarliga trafikolyckor.

I Tyskland kan man av historiska orsaker vara allergisk mot att kartlägga människor.

– I Finland hade **Andreas Lubitz**, som var andrepilot i Germanwingsplanet som störtade i de franska alperna den 24 mars 2015, aldrig fått flygtillstånd. Men 40 läkare som hade uppgifter om hans psykiska hälsa vägrade ge ut dem. Etthundrafyrtiofyra passagerare och en besättning på sex man omkom.

Timo Tervos norska kollega **Rune Elvik** bekräftar att de som omkommer i trafiken ofta är personer som inte lever vanliga liv, utan till exempel har alkohol- och narkotikaproblem och brottsdomar.

– Men jag vet aerligt talt inte hvordan vi kan bli kvitt dem.

Vårt samtal avbröts av en signal från professorns mobil. Han ursäktar sig för ringaren med att han håller på med en intervju för Finska Notisbyrån.

Jag frågar vad ärendet gällde.

Foto: POND5

– i fel fil”

– Det var en rättsfråga om chaufförens tillstånd vid en olycka. Den kan visa sig bli dyr, någon miljon euro i skadestånd.

Ålder och olyckor

Förarens ålder påverkar hans körskicklighet, men inte alltid på det sätt som man tror. För personer mellan 60 och 74 år toppar partiella funktionella förändringar riskprofilen medan observationsfel kommer på andra plats. Efter 75 års ålder tillkommer mediciner och demens, vilkas verkningar räknas med bland "observationsfelen". Vid över 85 års ålder blir demensen en trafikrisk – omkring var tredje person i den åldern har någon form av demens.

– Även människor som i den åldern är intellektuellt briljanta kan ha svårigheter med att köra bil, säger Tervo. De fattar situationerna bra, men alltför långsamt.

Också för de äldre är dålig syn ändå en överdriven riskfaktor. Olyckor som skyllts på dålig syn kan i själva verket bero på hjärnans kapacitet (kognition) eller – vissa fall – en stroke, som påverkar synfältet. Man får till exempel ett synfältsbortfall som gör att man kör mot ett

vägräcke, helt enkelt därför att man inte ser det vid sidan av bilen.

De som fått körförbud på grund av dålig syn behöver inte ge upp hoppet. Man kan få en "second opinion" om man vänder sig till sin ögonläkare eller HYKsin OY (i Åbo ÅUCS) som kan göra en ny bedömning.

En annan instans är HUCSs Ajopoli, dit sådana läkare på olika specialiteter självmant vänder sig som inte är säkra på sin egen diagnos eller sitt resonemang. Då sammanträder läkare från olika områden, som tangerar chaufförens tillstånd, och ger en gemensam rekommendation som sänds tillbaka till den remitterande läkaren. Det är viktigt för till exempel långtradarchaufförer, som i sitt yrke är beroende av körkort.

Trafikbrott viktigare än liv?

Timo Tervo har tillsammans med två kolleger, **Juhani Kalsi** och **Tapio Koisaari**, gjort en undersökning med titeln *Driver's health or speed as causes for fatal road accidents*. Den visar att patientens tillstånd, omfattande alla de faktorer som nämnts tidigare, är den främsta orsaken till dödsolyckor.

Den andra är försummelsen att spänna fast säkerhetsbältet. Ungefär 30–40 procent av alla dödsolyckor kunde undvikas om det skulle användas.

– Folk dör sällan med säkerhetsbältet på, säger Tervo.

Han återkommer till sin huvudtes att trafikströmmens medelhastighet inte enbart korrelerar med dödsrisken. Ändå är polisens verksamhet fokuserad på hastigheten. Följden är att vi får allt flera plåtpolisier.

När **Alexander Stubb** var finansminister började man rentav budgetera inkomsterna av trafikböter – ju fler kameror, desto mera böter.

– Ett bakvänt sätt att sköta statsfinanserna.

Timo Tervo citerar **Sven-Olof Hassel**, tidigare överkommissarie vid rörliga polisen i Åbo:

– Trafikverkets motto är att räkna liv och inte trafikförseelser. Polisens motto är tydligen att räkna hastighetsförseelser, inte liv”.

Timo Tervo har fyllt 66 år. Det gör att han fortfarande har ett år på sig för att

Foto: Per-Erik Lönnfors

Svenskan kär, och viktig

Timo Tervo kommer från en finskspråkig familj, i Uleåborg. Men han har svenskspråkiga förfäder. Farfars mor var född **Öhrn** och farmors mor **Lagerqvist**. Timos tidiga intresse för svenskan ledde också till en svenskspråkig flamma, **Carita Sommar**. Men han gifte sig finst, med **Kaarina Kesä**, vars pappa talade svenska med Timo och hans barn.

Sommar som sommar. Det var språkligt en lyckträff. Svärfadern, hovrättsrådet **Jouko Matti Kesä**, ivrade för svenskan och gav Timos två söner prenumerationer på Hufvudstadsbladet så snart de kunde läsa. De var stolta över att ha sin egen tidning, vilket ledde till att den äldre i dag talar nio språk och den yngre åtta.

Också i yrket fick ögonläkaren Tervo nytta av sina språkkunskaper. Den tio år äldre rikssvenska kollegan **Kurt Johansson** drabbades av en stroke som tvingade honom att sluta forska. I stället fick Timo örva Kurts data om trafikmedicin, vilka blev till ovärderlig hjälp vid trafikhälsorapporteringen i Finland.

P-E L

kämpa mot dumheter i planeringen av landets trafiksäkerhet.

Text: Per-Erik Lönnfors

Gilla läget med 1 000 nya grannar

Foto: One Mediafilms Oy

Den här gaveln såg Gillemedlemmarna senast på 1960-talet.

Så här ska grannhuset se ut då det står klart nästa år.

Just nu bjuder byggfirman YIT alla Gillets medlemmar på en extra påminnelse om höstens obligatoriska tandläkarbesök.

Den jättelika kratern på granntomten börjar rotfyllas i oktober och i april 2017 når stans nyaste affärstand taklagshöjd. Det innebär att Handelsgillet i november kan fira sin 160-årsdag med ett tusen nya grannar.

Nybygget i natursten ersätter byggnadskontorets två ämbetshus från 1960-talet – vilket i och för sig är en gudabehaglig gärning. De uppfördes nämligen i brådskande ordning och med bristande historiskt perspektiv.

På Norra Magasinsgatan 9 fanns ursprungligen ett rikt utsmyckat, närmast dekorativt bostadshus i nyrännessans från 1894, med takspiror sirliga som stängel till andliga sfärer. Huset var ritat av **Grahn-Hedman-Wasastjerna**, samma trio som låg bakom bland annat Wulffska hörnet vid Stockmanns varuhus.

Norra Magasinsgatan 9 köptes på 1930-talet av staten och in i de lyxiga lägenheterna flyttade sjöbevakningens stab och senare staben för Helsingfors militärdistrikt. Huset förföll och innan det såldes till Helsingfors stad var det härbärge för ensamma män.

År 1967 revs huset på förordan av en ung arkitekt som ett år tidigare fått tjänst på byggnadsverket i grannhuset. Som bonus fick hon, **Hely Ijäs**, också rita den nya tillbyggnaden. I tidens anda draperades den med mörk mässing. Samma arkitekt är känd närmast för sitt arbete med mobila kiosker.

Engel ritade folkskolan

Även granntomten mitt emot Nylands Nation, i hörnet av Norra Magasinsgatan 11 och Kaserngatan 21 har en intressant helsingforsisk historia. På 1800-talet uppfördes i Helsingfors en rad hållbara byggnader i sten för att ersätta den dominerande trähusbebyggelsen. Den kanske främsta av arkitekterna var **Carl Ludvig Engel**, som

ritade även det (eventuellt) första huset på tomten vid Kaserngatans hörn.

Här uppfördes stadens första egna skola. Den var avsedd för mindre bemedlade stadsbarn, alltså i praktiken den allra första kommunala folkskolan i Helsingfors.

Tvåvåningsbyggnaden från 1830-talet fungerade som folkskola fram till 1871 då Finlands första konstskola, Skulpturskolan flyttade in. Den bytte femton år senare namn till Konstindustriella centralskolan och var föregångare till Ateneum som uppfördes först 1885.

År 1918 övertogs byggnaden av Helsingfors stads byggnadskontor. Då staden på femtiotalet grundade Byggnadsverket beslöts att hela byggsektorn koncentreras under ett tak till Kaserngatan 21. Stenhuset revs och det nya komplexet i glas och betong blev färdigt 1966, tre år innan annexet i mässing.

Under den ryska tiden gick det livligt till på nuvarande Kaserntorget, som har fått sitt namn efter Gardets kasern i södra ändan av den öppna platsen. Ursprungli-

gen kallades platsen Gardstorget, och de nuvarande Magasinsgatorna hette i början av 1800-talet Södra och Norra Torggatan, tills de 1866 officiellt blev Magazins Gatorna.

På torget hölls ryska officerares begravningar, militärförbanden marscherade och övade och kommersen var livlig. År 1906 öppnade Gardeshallen, som ritats av **Selim A. Lindqvist**. Tyvärr revs den gamla hallen i jugendstil år 1958 och ersattes med en grotesk utställningshall, som av byråkraterna döptes till Expo-hallen. Över ett hundra köpmän blev utan hallstånd. Senast då kan man skönja inledningen till Kaserntorget's förmedringstid.

Roschier blir ankarhyresgäst

Men nu ska det alltså bli ett (ansikts)lyft med det nya kontorshuset med 16 000 kvadratmeter hyreslokaliteter i sju våningar. Grundstenen murades den 24 augusti och den första våningen borde skymta bakom byggnadsstaketet i november. Resten av våningarna ovan jorden blir klara i takt av en våning per månad. På ritningarna förefaller den platinacertifierade naturstensbyggnaden platsa i miljön. Som grannar håller vi tummarna, för det är sällan helt nya hus byggs alldeles i centrum av Helsingfors. Värre än tidigare kan det knappast bli.

Byggprojektet finansieras av Ahlström Capital, HGR Property Partners samt YIT, som också svarar för själva uppförandet. Främsta inkomstkälla blir advokatbyrån Roschier, en av de ledande inom affärsjuridik i Finland. Roschiers tvåhundra anställda flyttar in i slutet av år 2017.

Text: **Matts Dumell**

TJÄNSTER INOM HELA ELBRANSCHEN

Tag kontakt:

0400 459897

09-2505 660

fax 09-8787 660

e-post:

markku.huvilinna@sisuset.fi

www.sisuset.fi

SISUSET Oy

Medlem i

Hagaro Pensionärshem i
Norra Haga, Helsingfors

Är du i behov av serviceboende?

Hos oss bor du tryggt, med svenskspråkig personal dygnet runt.
Vi har vid behov även tillgång till läkare dygnet runt.

Kontakta oss så berättar vi mera eller besök oss.

Föreståndare Carola Aspholm-Backman

tel. 050 572 4216

anträffbar vardagar kl.9-15

www.hagaro.net

Gillet på spektakulära platser i Slovenien

En underjordisk, sagolik värld, långt inne i ett grottsystem, fyllt av glittrande droppstensformationer. En kall och fuktig medeltida borg liksom svävande, men ändå stadigt fastnaglad vid en brant bergsvägg, framför en grotta där rebeller genom tiderna gömt sig för att undvika avrättning. Bland annat dessa två fascinerande platser fick Gillets resenärer uppleva i maj.

Trots att resan rubricerades Ljubljana – huvudstad med småstadskänsla var det sevärdheterna, som låg dolda i grönskan ute på den lummiga landsbygden, som etsade sig djupast fast i minnet. Bussen tog oss den tredje dagen till Sloveniens sydvästra del, Kras. Namnet härstammar från den tyska benämningen Karst, som är ett förvittringsfenomen. Det handlar om sprickor, underjordiska källor och grottor, oftast i kalksten.

Under jorden

Postojna-grottan, vars dunkla innersta vi besökte – dels med ett tåg som susade fram i rätt hög hastighet i kurvorna och fick tankarna att gå till Borgbackens spöktåg, dels till fots – är Europas mest besökta grottsystem. Med sina 24 kilometer klassas det som det längsta grottsystemet i världen vilket är öppet för besökare. Redan på 1800-talet var grottan en attraktion, och Österrikes kejsare Frans I besökte den år 1818. Samma år började man bygga små vägar och installera ljus så att turisterna skulle kunna beundra det underjordiska paradiset bättre. De första guiderna skuffade fram turisterna i vagnar på 1800-talet.

Vi beundrade och gjorde vårt bästa för att försöka låta bli att röra de två miljoner år gamla så kallade spagettiväggarna, de olika upplysta formationerna, bland andra Diamanten och Hönan, de istappsformade stalaktiterna i taket och stalagmiterna som stack upp från marken i alla möjliga fascinerande former. Mitt i grottan fanns en bro, byggd av ryska

straffångar på 1800-talet. Man kan bara föreställa sig under hurdana förhållanden de måste ha levt. Luftfuktigheten var hög och temperaturen konstant åtta grader. Men det lär ska vara bra för hyn – man hålls ung! I varje fall om man får tro guiden.

Blind och pigmentlös "vattenödlä"

Vi var naturligtvis nyfikna på den mystiska olmen, som vi hade hört att lever endast i Postojnagrottan. Några olmar fanns till påseende i ett akvarium i hjärtat av grottan. De såg ut som långa, fingertjocka, blekrosa maskar. Olmen hör till gruppen stjärtgroddjur, och den bor i grottans underjordiska sjöar. Ibland dyker den också upp i korsord.

Vi förundrade oss över att den kan bli 100 år gammal och klara sig utan mat i upp till tio år! Den har gälar, är blind och pigmentlös. Utöver olmar lever mest små insekter och mikroskopiskt små spindel-djur i grottan.

I grottan finns också en enorm konsertsal för 10 000 personer, en restaurang och ett postkontor. På vägen ut blev känslan av spöktåg ännu mer påtaglig då det vackra landskapet plötsligt förbyttes i kolsvarta, rökluktande tunnlar. Det visade sig att vi åkte genom en nedbrunnen bränsledepå. Under andra världskriget gömde nazisterna bränsle och ammunition i tunnarna. När partisanerna hittade gömman och förstörde den blev det en stor explosion som brann en vecka, och flera kilometer av det unika landskapet förstördes för evigt.

Predjama – slottet framför grottan

En annan sevärdhet var slottet Predjama. Under rundturen inne i den kalla och fuktiga borgen fick vi lyssna till berättelsen om Erazem. Han var en rebell som på 1500-talet hamnade i onåd hos den Habsburgske regenten, och därefter tog sin tillflykt till borgen eller grottan där han gömde sig. Soldater bevakade borgen nerifrån marken dag och natt, redo att tillfångata honom, eftersom han till slut skulle vara tvungen att ge upp om han inte ville dö av svält. Men Erazem smugglade in mat och dryck med bybornas hjälp övre vägen genom hemliga tunnlar i grottan, som utgjorde bakkdelen av slottet. Till soldaternas stora förvåning levde han och mådde gott i ett år - ända tills en bybo förrådade honom. På given signal (förrädaren tände ett ljus) sköt soldaterna honom med en kanonkula på kvällen då han satt på toaletten som låg i en utskjutande, lite mer oskyddad del av borgen. Man kan säga att han dog på "tronen". En legend var född.

Ljubljana – mysig stad

Trots ihållande regn under nästan hela resan kunde vi konstatera att Ljubljana är en mysig stad i trevligt format. Lite tråkigt var det att man måste hålla sig under paraplyet under stadsrundvandringen och hoppa fram över vattenpölar, och därmed kanske missa en del intryck. Men

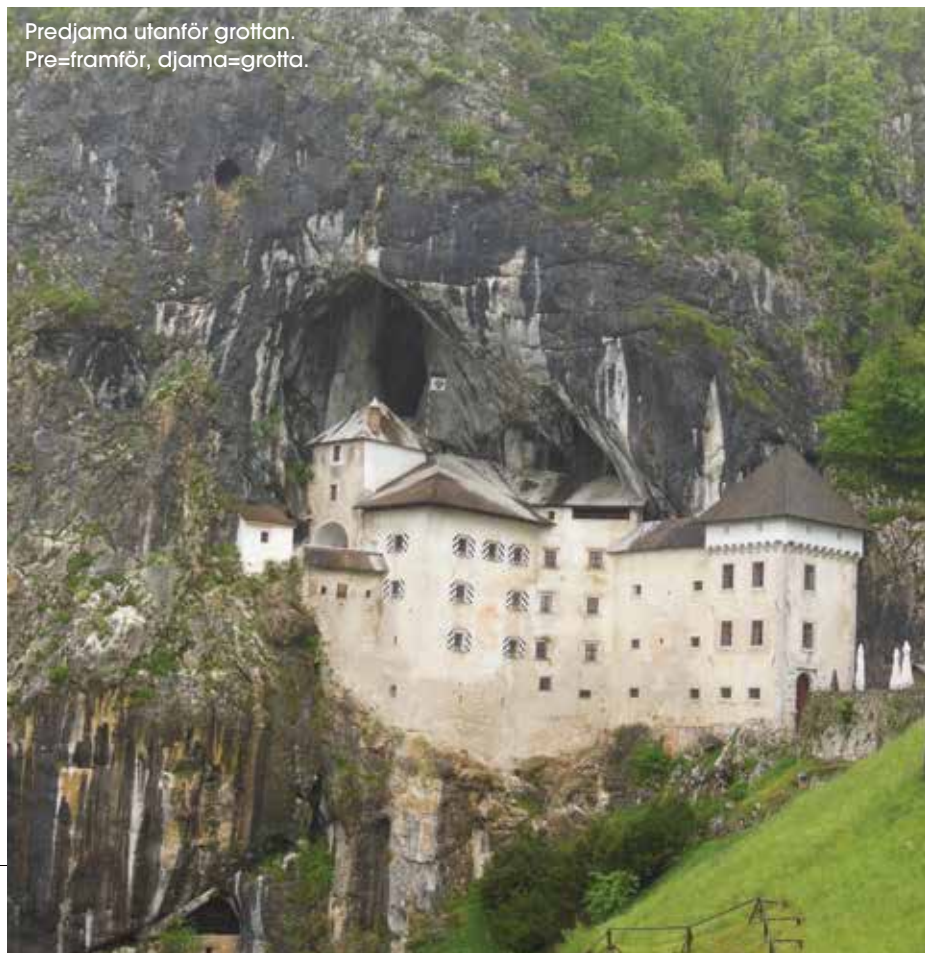
vi såg Trippelbron, katedralen, slottet, biblioteket, saluhallen, torget och olika små butiker. Allt fanns inom bekvämt gångavstånd.

Om kvällarna var det gemensamma, gemytliga middagar som gällde med alla 36 Gilleresenärer och vi minns särskilt folklorekvällen och det livliga dansprogrammet som gästerna fick delta i. Många

resenärer dansade runt i restaurangen i någon slags slovensk letkajenkka tillsammans med det lokala folkdanslaget och glada, högljudda amerikanska turister.

Det var en trevlig resa, med ett trevligt gäng, och en stad som definitivt är värd ett nytt besök!

Text & foto: Annika Borgström

Predjama utanför grottan.
Pre=framför, djama=grotta.

Höstmeny med inhemska läckerheter

Nu är det dags att tillreda sådant som du kan plocka och fånga själv. Fisk och svamp i nya tappningar och lite bär som kronan på verket.

Bjud på en svamprisotto med valfri svamp till förrätt. Risotton är mättande, så servera gärna små portioner. Den är inte svår att laga, men kräver noggrannhet. Tillsätt inte för mycket vätska åt gången och rör om med bestämda rörelser, dock utan att vispa så att riskornen går sönder och ger en grötig konsistens. Bästa verktyget för att röra om är en silikonslev, med den kommer man bra åt alla kanter i pannen, men en träslev går också bra. Konsistensen på den färdiga risotton ska vara såpass lös att den rinner ut på tallriken. Risotton ska serveras genast, så tajmningen är viktig.

Laga fisksoppan på ett nytt sätt. Den kräver en del arbete, men är väl värd besväret, både för smaken och för utseendet. Hemligheten med att lyckas med denna rätt är delvis att rulla fisken åt rätt håll så att rullen inte öppnar sig och att bedöma tiden för hur länge den ska ligga i het buljong, det vill säga tiden för hur länge den ska pocheras. Rätten kan sedan serveras som en traditionell soppa, eller som fisk och grönsaker med sås.

Gör en frisk bärbägare till dessert, en bra avslutning på en rätt kraftig middag.

Efterrätten kan man göra på förhand, men både förrätten och varmrätten kräver att man jobbar med den just före serveringen. Den här middagen passar bäst för ett mindre sällskap, därför är alla recept beräknade för 4 personer.

Text och foto: Ben Wiberg

Svamprisotto

4 personer
Förberedelser: ca 10 min
Tillagningstid: ca 25 min

Ingredienser:

200 g ris, använd ett gott risottoris, t.ex. arborio
2 dl vittvin inte för surt
6 dl buljong, höns- eller grönsaksbuljong, varm
150 g svamp (= ½ liter), t.ex. kantareller
1 dl crème fraiche
100 g lök, t.ex. en stor gul lök, finskuren
salt och svartpeppar enligt smak
riven parmesan för den som tycker om det smör

Fräs svampen i smör i en rymlig traktörpanna tills allt vatten avdunstat. Ta svampen ur pannen, lägg i mera smör och fräs löken på medelhög värme tills den blir mjuk. Tillsätt riset

och fräs i ytterligare några minuter under omrörning tills riset sugit i sig av smöret.

Häll i vinet (du kan lämna bort vinet och använda 8 dl buljong i stället) och rör om tills nästan allt vin absorberats. Tillsätt sedan cirka 1–2 deciliter av buljongen och rör om tills riset absorberat så gott som all buljong. Upprepa detta tills all buljong är använd, smaka på riset, det ska inte vara hårt och kalkaktigt, men ha ett klart tuggmotstånd. Tillsätt svampen och crème fraichen, rör om i ytterligare några minuter. Om du använder parmesan, så tillsätt den tillsammans med svampen, men minska då mängden crème fraiche eller lämna bort den helt och hållet. Kontrollera smaken, tillsätt lite malen svartpeppar och salt, om det behövs (kom ihåg att parmesanen innehåller mycket salt). Garnera med till exempel färska basilikabladd och servera genast.

Bär i gelé

4 personer
Förberedelser: ca 10 min
Tillagningstid: ca 15 min

Ingredienser:

200 g hallon, frusna
200 g blåbär, frusna
200 g lingon, frusna
6 dl vatten
2 dl gelésocker
½ citron, skalet rivet och saften

Koka upp vattnet och tillsätt gelésockret, sjud under omrörning tills sockret löst upp sig. Tillsätt det rivna citronskalet och -saften, ta av värmen och låt svalna en aning.

Fördela hallonen mellan 4 glas. Häll försiktigt av sockerlösningen över bären så att de precis täcks. Låt stelna en stund och upprepa sedan med blåbärens och sist med lingonen. Lämna lite av lingonen till garnering. Förvara i kylen tills efterrätten ska serveras.

Annorlunda fisksoppa

4 personer

Förberedelser: ca 20 min

Tillagningstid: ca 40 min

Ingredienser:

- 2 fiskfiléer, medelstora
t.ex. gös, abborre, sik eller
annan vit fisk
- 1 liter fiskbuljong
- 2 dl vittvin, helst mildt och
fruktigt
- 12 potatisar, små och fasta,
skalade
- 2 morötter skurna i små kuber
- 100 g ärter, frusna
- 3 schalottenlökar, finskurna
- 1 ägg gulan
- 1 dl grädde
- 1 nypa torkad timjan
- 1 lagerblad
- salt och malen vitpeppar
smör

Salta fiskfiléerna lätt på båda sidorna. Lagg dem sedan på ett skärbräde med skinnsidan uppåt och stjärtsidan mot dig själv. Halv-

era filéerna i längdriktningen. Rulla sedan ihop dem till en tät rundel. Det är viktigt att skinnsidan blir inåt i rullen, eftersom den krymper vid uppvärmningen. På så sätt håller rullen ihop. Har du den åt fel håll öppnar den sig vid uppvärmningen.

Blanda fiskbuljong, vittvin, lagerblad, timjan och lite malen vitpeppar i en kastrull som är stor nog att nått och jämt rymma fiskbitarna. Koka sedan i tur och ordning potatisen och moroten i buljongen. Värm även ärterna i buljongen (de behöver ca en minut från frusna till varma). Ta grönsakerna ur buljongen och håll dem varma, till exempel på låg värme i ugnen.

Koka upp buljongen och lägg fiskbitarna i, de ska nått och jämt täckas. Täck över med en bit smörpapper, tryckt tätt mot fiskarna och värm upp till strax under kokpunkten, men låt inte koka. Stäng av värmen och låt fisken mogna 5–10 minuter (beror på fiskens tjocklek). Känn försiktigt med fingret, när ytans spänstighet minskar är fisken färdig.

Ta ut fisken och håll den varm med grönsakerna.

Blanda äggulan och grädden i en skål. Koka upp buljongen och tillsätt några skedar av den varma buljongen i gräddblandningen och rör om, den ska tempereras för att inte skära sig i följande skede. Håll sedan blandningen under omrörning i buljongen och värm upp utan att den börjar koka.

Lägg upp fisken och grönsakerna på tallrikar och håll av den heta buljongen på. Rätten kan serveras antingen som en fiskrätt med buljongen som sås, eller som en soppa med rikligt av buljongen.

Viner till maten

Till svamprisotton väljer jag två ekade Chardonnayviner som båda står upp mot de fylliga smakerna i risotton och parmesanosten. Den billigare varianten är 008056 **Tarapacá Reserva Chardonnay 2015** från Chile. Kostar 9,99 euro och får 14p/++. Fin syra och med lätt rostad karaktär gör den mycket lämplig. Den dyrare varianten 576617 **Jean Leon Vinya Gigi 2014** kostar 24,50 euro och får 16p/+. Ett verkligt välgjort, fylligt och mycket gott vin från Penedés utanför Barcelona. Serveras kallt!

I fisksoppan gör sig ett mjukt och lätt vin. 527997 **The four Growers Semillon Chardonnay 2015** från sydöstra Australien är mildt, fruktigt och oekat till det facila priset 6,99 euro. Det som blir över dricker kocken gärna. Vill du endast ha vin i soppan, välj 932922 **Barefoot Pinot Grigio NV**. 18,7 centiliter för 2,99 euro!

Till fisksoppan väljer jag också lite mildare viner. 008282 **Zenato Soave Classico 2015**. 10,98 euro och 15p/++. Carganega och Trebbiano är druvorna, vinet är inte alkoholtyngt (12,5%) utan lätt krydigt, har fin syra och är smakrikt utan att ta över. Det lite dyrare alternativet är 549207 **Terras Gauda O Rosal 2015** för 18,74 euro, 16,5p/+. Inte heller här ligger styrkan i alkoholen (12,5%) utan i karaktären. Druvorna Albariño, Loureiro och Caiño Blanco ger ett härligt stramt, balanserat vin med fin syra och nyanserade smaker.

Till efterrätter på bär är en Sauternes alltid idealisk. 912984 **Mouton Cadet Réserve Sauternes 2013**. 15,86 euro (37,5 cl!) 16p/+. Söt, fyllig med fin syra och bra botrytis karaktär gör den värd priset. Den är mycket god. Du kan också välja det billigare 336016 **Torres Floralis Moscatel Oro NV** för 9,99 euro (50 cl!) 13p/++. Det är lite 'klumpigare', med lite bränd russinkaraktär, men gott!

Betygsättning på nästa sida.

Kim Björkwall

Foto: Alko

Överraskningar och fynd

På nyutsläppsprovingen på Alko i augusti presenterades några verkligt fina viner. Vi börjar med de vita.

587157 Vóila Vineyard Assyrtiko 2015, 13%, 11,62 euro och 14p/++! Detta vin från Kreta är verkligt överraskande. Torrt, friskt och fräscht med en pigg balanserad syra och en kryddig örtighet i avslutningen. Utmärkt till bland annat skaldjur.

511877 Vondeling Petit Blanc Chenin Blanc 2015 från Paardeberg i Sydafrika är en till trevlig bekantskap. 13,90 euro, 13%, 14,5p/++! En härlig doft av bland annat mogna aprikoser. Torrt, fräscht och välgjort. Fin balanserad syra och en lång kryddig eftersmak. På gränsen till fyndvin och passar bra till stekt torsk med smörsås och sensommarpotatis.

508927 Esporão Reserva Branco 2014, 18,99 euro, 14%, 16p/+! Torrt vin gjort på druvorna Arinto, Antão Vaz, Roupeiro och Semillion i distriktet Alentejo i centrala Portugal. Mycket uttrycksfullt i både doft och smak. Melon, citronskal och kryddiga plommon i doften. Fylligt anslag med mycket balanserad syra och eftersmak. Medelhög syra och mogen persikoton. Härligt till kalvytterfilé (alternativt kycklingfilé) med svampsås.

Röda

479357 Avaniel Tempranillo 2014 från Ribera del Duero i Spanien heter ett ovanligt fyndvin! 9,49 euro, 14,5%, 14p/+++! Ovanligt, i och med att det inte fått någon ekfatlagring. Doftar körsbär och kryddor. Smak av blåbär, björnbär och med en stringens och längd som man hittar i betydligt dyrare viner. Mycket rent och snyggt! Utmärkt till

kryddig lasagne, eller kyckling med fransk potatisallad.

490857 Altaland Cabernet Sauvignon 2015 kommer från Argentinas högplatå där det odlas på mer än 1 000 meters höjd. Kostar 12,99 euro, 14%, 14p/++. Ett verkligt mustigt, mörkt och tätt vin som doftar choklad, svarta körsbär och björnbär. Det är fylligt, med mjuka tanniner och inslag av kryddor och med en läcker längd. Förträffligt till en grillad entrecôte med bearnaise.

485617 Château Fourcas-Borie 2012 är något så ovanligt som en nästan mogen och samtidigt hyggligt prissatt Bordeaux. 22,80 euro, 13,5%, 15p/+! Det kommer från kommunen Listrac-Médoc, norr om staden Bordeaux. Merlot är huvuddruva med en del Cabernet Sauvignon. Detta är tillgängligt och ursprungstypiskt med ton av blyertspenna och läder. Fint anslag med relativt mogna tanniner och toner av svarta vinbär, körsbär och balanserad ek. Visar redan en angenäm mognad och kan med fördel avnjutas till en lammstek med tillbehör, eller en mustig höstig köttgryta!

463077 Alpamanta Estate Cabernet Franc 2013. 25,90 euro, 15%, 16p/+. Tillbaka i Argentina och nu Finca von Wigstein i Mendoza. 100 procent Cabernet Franc, precis som man gör i Loire. Redan genom att titta på vinet upplever man att det är något extra. Tät, vacker purpurfärg. Stor doft med björnbär, svarta körsbär och kakao. Fint inslag av ek. Mycket fylligt med unga omogna tanniner. Lång och njutbar eftersmak. Bör lagras fem år, eller mer, då tanninerna rundas av och vinet får ytterligare dimensioner. Passar nu – och under många år – till lammstek med ugnsbakade rotfrukter!

Betygsättningen är den 20-gradiga skalan tillsammans med prisvärdhet från ej prisvärd (-) till prisvärd (+), mycket prisvärd (++) och fyndvin (+++).

Högklassigt höstlandskap i Donatorn

På Donatorns vägg hänger en pärla, som alla Gillebröder säkert sett, men kanske inte reflekterat över. Det är fråga om Pekka Halonens oljemålning Höstlandskap från Kivesjärvi från år 1895.

Tavlan införskaffades i mitten av 1890-talet, då Gillets ekonomi var mycket god. Medlemsantalet hade stadigt ökat och uthyrningen av restaurangen till en privat företagare gav god avkastning.

Trots att man i mitten av 1890-talet redan hade satsat på inredningen i Gillets dåvarande lägenhet i Wredesspassagen och inhandlat nya mattor, gardiner och draperier för 2 400 mark, fanns det pengar över för inköp av konstverk. Styrelsens val föll på **Pekka Halonens** Höstlandskap, och samtidigt inhandlades **Berndt Lindholms** Havsklippor i storm, som även den har en självskrivna plats i Donatorn. Tavlan kostade Gillet 917,71 mark inklusive frakt och försäkring, enligt uppgifter i skriften Handelsgillets kulturella guldkant från 1987. Vad Halonens Höstlandskap kostade framkommer tyvärr inte.

Först höst, sedan vinter

Naturlyrikern Halonen (född 1865 i Lapinlax, död 1933 i Tusby) fångar stillheten och lugnet i sin oljemålning av höstlandskapet i Paldamo socken, som ligger ett par tiotal kilometer norr om Kajana. Träden speglas i vattnet och naturen visar upp sin allra vackraste färgpalett.

Det som gör denna tavla lite speciell är att Halonen mest är

Expertens utlåtande

Chefsintendent **Mikael Schnitt** på Hagelstam & Co berättar att tavlan på Gillet är målad under Pekkans och Maijas bröllopsresa. Under samma resa träffade de **Eino Leino**, som blev en god vän. Vänskapen höll livet ut.

Beträffande utförandet av Höstlandskap från Kivesjärvi säger Schnitt:

– Han kanske inte riktigt har hittat sin stil här ännu, inte riktigt vetat vad han ska börja måla och hur det ska se ut.

Schnitt ger målningen nio poäng av tio. Tio poäng ger han till Halonens klassiska snötyngda grenar, eftersom Halonen i dem får in ljuset bland trädgrenarna på ett utsökt sätt.

– Synd att man inte vet vad den kostade. Men en bra investering var det – ännu bättre än tavlan av Lindholm. Pekka Halonens verk är nu värdefullare än Lindholms.

känd för sina vinterlandskap och kännpaka snötyngda furugrenar. Den här målningen kom till efter några års studier i Paris, men innan han gav sig hän åt vinterbilderna, som senare kom att dominera hans konst.

Pekka Halonen var son till bonden **Olli Halonen** och **Vilhelmiina Uotinen**. Han var det äldsta barnet av nio och växte upp i byn Väisälänmäki. År 1895 gifte han sig med **Maija Mäkinen** på Académie Vitti i Paris. Paret fick åtta barn. Familjen bodde från år 1902 vid Tusby träsk i Halosenniemi, ett hus med ateljé och bostad i nationalromantisk stil, vilket han ritat tillsammans med brodern **Antti Halonen**.

Utlånad till jubileumsutställning

Tavlan på Gillet gjorde en utflykt till sin skapares hem i Tusby förra hösten. Konstnärshemmet och museet Halosenniemi hedrade Pekka Halonen med utställningen Naturlyrikern Pekka Halonen 150 år, och Gillet lånade ut höstlandskapet för tiden 2.6–30.8.2015. Någon Gillebröder kanske besökte utställningen och såg en bekant målning bland konstverken.

Text: Annika Borgström

Foto: Atelier Nyblin

Roger Köhler
privat placerare

Räkna med turbulens och snabba kast

”Prediction is very difficult, especially about the future”, skrev den danske fysikern och Nobelpristagaren Niels Bohr redan för knappt 100 år sedan.

Att förutspå framtiden är inte lättare i dag, trots att tillgången till information och olika analysverktyg exploderat under de senaste decennierna.

Samma iakttagelse gäller också börs-handeln och de prognoser man får av analytiker och marknadsinstanser. Frapperande ofta är de olika scenarierna och tolkningarna av marknadsläget väldigt olika och direkt motsägande.

Stor riskvilja

I skrivande stund, är de allmänna tongångarna på de olika börserna klart positivare än i början på året, vilket resulterat i att världens börser under den senare delen av sommaren gått överraskande starkt, trots att Storbritannien valde att lämna EU.

Brexiten ledde till en mycket skarp men kort kursnedgång runtom i världen i juni. Effekten var emellertid mycket kortvarig och många börser och enskilda aktier har sedan återvänt till all time high-nivå.

Intressant är, att speciellt små bolag rosat marknaderna, medan traditionella storbolag har haft det kämpigare. Detta kan tolkas som att det finns en ovanligt stor riskvillighet på marknaden just nu.

Annorlunda höst

Hösten brukar historiskt vara en svag period på börserna. Den extremt låga

räntenivån, med påföljande effekter, gör dock att marknaden avviker från tidigare mönster. Så länge räntenivån inte förändras, kan man förvänta sig att det strömmar in pengar på aktiemarknaden. Detta förutsatt att det inte händer någonting geopolitiskt drastiskt.

Centralbankernas aktiva roll och penningpolitik har stimulerat den ekonomiska tillväxten och eliminerat deflationshotet. Centralbankerna har också blivit betydande innehavare av aktier och obligationer i sina regioner. Placerarna förväntar sig att de penningpolitiska åtgärderna fortsätter, vilket har en positiv effekt på aktiemarknaden. Räntorna förväntas vara extremt låga länge.

Förväntningarna gällande ränteplaceringar är därför också extremt låga. Många statsobligationer ger negativ ränta och många företag kan till och med låna pengar till minusränta!

Företagens resultatutveckling har också motsvarat förväntningarna och rentav överträffat prognoserna. Energisektorn är kanske den mest utmanande och ingen vet hur priserna på råolja och övriga råvaror utvecklas.

Politiken skapar huvudbry

Politikens betydelse har också vuxit på senare tid och påverkar aktiemarknaderna mera än förr.

Brexit-folkomröstningen i Storbritannien förorsakade mera fluktuation på marknaden än på ekonomin. Politiken står i fokus även när Italien ordnar sin

folkomröstning i oktober med indirekta återverkningar på Italiens och EUs tvist om räddningen av de italienska bankerna.

I november är det dags för det amerikanska presidentvalet. Om segern går till Donald Trump resulterar det i stor osäkerhet på marknaden. Trumps eventuella agerande som president ger för tillfället fler frågor än svar.

I många europeiska länder har vi också flera betydande val på kommande. I början av år 2017 ordnas betydelsefulla nationella val med effekter på marknaderna i bland annat Tyskland och Frankrike. Dessa val kan ha direkta konsekvenser för EUs framtid och därför förorsaka kursfluktuationer och osäkerhet.

Summa summarum

Varje aktieplacering bör med regelbundna intervaller ta fram spegeln och fråga sig: Vilken är min riskbenägenhet och min allokeringsplan i denna turbulenta värld?

Ett är säkert, nämligen att, oförutsedda orosmoln och kriser alltid kommer att finnas. Vi får fortsätta att vänja oss, att som placerare leva i en ständig turbulens med stor volatilitet och snabba kast.

Även inom andra delområden i livet råder det ständig osäkerhet gällande framtiden. Undertecknad lärde sig åter i somras att även meteorologerna kan ha svårt att förutse framtiden och att deras väderprognoser kan slå slint. Det är också någonting som vi får leva med.

Gillet fick hjärtstartare

Handelsgillet har blivit ett av stadens säkraste ställen. Skulle någon drabbas av hjärtstillestånd kan vem som helst, Gillebroder, restauranganställd eller gäst starta hjärtat med den defibrillator som Johanniterhjälpen i Finland rf donerat åt Gillet.

Sedan slutet av augusti hänger defibrillatorm, eller deffan, strax till vänster i korridoren som leder till kabinett Wiborg i tredje våningen i Gillefastighetens gårdsbyggnad.

– Deffan är en väsentlig del av vården, om någon plötsligt segnar ned livlös. Har hjärtat stannat är varje minut viktig. Med deffan kan man förhoppningsvis starta hjärtat redan innan ambulansen hinner fram, säger **Johan Grotenfelt**, styrelsemedlem i Johanniterhjälpen och initiativtagare till en insamling för att dela ut deffor till föreningar med många äldre medlemmar.

Handelsgillets ordförande, **Johan Hjelt**, konstaterar att apparaten kommer väl till pass med tanke på medlemskårens åldersstruktur.

– Dessutom håller många andra föreningar möten i våra lokaliteter, säger han.

Enkel att använda

Johan Grotenfelt poängterar att vem som helst kan använda en deffa.

– Det är bara att klä av patienten på överkroppen, fästa elektroderna och slå på apparaten. Sedan berättar en röst, på finska, om det är fråga om ett hjärtstillestånd och vilket nästa steg är. Deffan ger en elstöt endast om patienten behöver en. Den analyserar patientens tillstånd med två minuters mellanrum.

Han försäkrar att man inte behöver vara rädd att göra något fel. Deffan är gjord för allmänheten.

Det är ändå viktigt att någon alltid genast ger hjärt- och lungmassage innan deffan används. Viktigt är också att omedelbart beställa ambulans.

Även om deffan är lätt att använda ordnar Johanniterhjälpen under hösten utbildning för Cantina Wests och Gilllets

personal samt aktiva och intresserade Gillebröder.

– Utbildningen tar ungefär 20 minuter och tanken är att den som fått den ska förkunskapen vidare, säger Johan Grotenfelt.

Han hoppas att så många som möjligt lär sig hantera en deffa och att Gillet tar med sin deffa på utfärder och evenemang också utanför de egna lokaliteterna.

I Finland är defforna inte ännu lika allmänna som i flera andra länder. Här finns

cirka 1 500 deffor, bland annat i varuhus, på flygstationer och i ishallar. Man känner igen dem på de grönvita AED-logorna (automated external defibrillator). I Sverige har redan cirka 10 000 apparater placerats ut och spelsalarna i Las Vegas sägs höra till de säkraste lokalerna i världen.

Text: Peter Nordling

Foto: Matias Uusikylä

Johan Grotenfelt (t.v.) betonar att vem som helst kan använda defibrillatorm. Här visar han apparaten för Johan Hjelt. Apparaten finns nu i det gröna skåpet.

Världens äldsta välgörare

Johanniterhjälpen har sitt ursprung i Johanniterorden, världens äldsta välgörenhetsorganisation. Orden, som fått sitt namn efter Johannes Döparen, bildades år 1099. Samma år öppnade ordens första sjukhus i Jerusalem för att ta hand om pilgrimer och korsfarare som behövde vård.

Till Finland kom Johanniterna år 1950 då Johanniter Ridderskapet i Finland grundades. Johanniterhjälpen i Finland rf startade år 2010, efter att ridderskapet hade drivit hjälpverksamhet sedan slutet av 1990-talet. Föreningen bedriver bland annat ambulans- och förstahjälpsverksamhet, åldringsvård och ungdomsverksamhet. Verksamheten är lik Röda Korsets, men syns inte på samma sätt.

– Våra förstahjälpare finns bland annat på många idrottsevenemang och våra ungdomar besöker ålderdomshem där de ordnar fritidsverksamhet. Men vi gör ingen PR, berättar **Roger Storås**, ansvarig för akutvårdsjouren inom Johanniterhjälpen.

Johanniterhjälpen, som verkar på de båda inhemska språken, har idag drygt 100 medlemmar i Finland. Bland dem finns både läkare professionell vårdpersonal samt volontärer som gått Johanniternas egna utbildningar. Roger Storås ser gärna att antalet medlemmar ökar.

– Vi behöver flera frivilliga för att bygga vidare på verksamheten. Vem som helst, som vill göra en insats för sina medmänniskor, är välkommen, säger han.

PN

Mera om Johanniterhjälpen på www.johanniter.fi

Observera kansliets telefontider

Kansliet svarar på dina frågor vardagar mellan klockan 9.30 och 11.30 på numret 09 669 798.

Anmälningar till Gilleaftnar, tisdagsluncher, fester och tillställningar görs via webben: www.handelsgillet.fi/ aktuellt

Bokning av kabinett görs direkt till restaurangen Cantina West på numret 020 7425330 för Gillemedlemmar.

Tisdagslunch i Vilnius

Foto: Hanna Ervasti

Gilletts traditionella tisdagslunch i juni avåts i år i Vilnius 6-7.6. Ovan nöjda lunchresenärer avporträtterade på gården till borgen Trakai. I förgrunden den sympatiska och kunnige guiden Mantas Karvelis.

Foto: Peter Nordling

Populär kräftskiva

Gilletts kräftskiva, i slutet av augusti, var som vanligt en munter tillställning. Drygt 90 personer fyllde festsalen.

Torbjörn Jakas vann priset för årets bästa haklapp. Juryn motiverade valet med att spillklädet var enkelt och stilrent samt att den broderade kräftan placerats utanför riskzonen.

Svenska småbruk och egna hem Ab

Pb 35, 10211 Ingå, Ola Westmansallé 5
Tel. 09-644 761, 0400-477 008
Fax 09-601 262

Foto: Peter Nordling

Femtio år fullt

Sammanlagt 12 Gillebröder fick i fjol och i år 50 år fullt som medlemmar. Av dem var (fr.v.) **Hans Westerlund, Klas Stening, Berndt-Johan von Konow, Bror Krause, Carl Johan Finell** och **Yrjö Rautiala** i tillfälle att ta emot guldmärket i samband med en lunch i maj.

De övriga "50-åringarna" är: **Harri Blomqvist, Peter Fagerman, Rolf Forsman, Börje Karlberg, Ole Mangström** och **Rainer Österman**. De har fått sina guldmärken i efterskott.

Golfen drar

GolfGillarnas verksamhet nådde nya höjder under den gångna säsongen. Tolv nya Gillebröder har under våren och sommaren anslutit sig till vår skara som idag upptar över 140 GolfGillare.

Intresset för de olika deltävlingarna har varit glädjande, i medeltal har 40-50 bröder deltagit i varje runda.

Bortsett från en tisdagstävling har vädret varit gynnsamt och skapat förutsättningar för fint och spännande golfspel på ett flertal banor runtom i Nyland.

På Virvik i mitten på augusti fick vi pröva på spel i hållregn, en nyttig påminnelse om att regnvädersgolf, trots allt, hör den finska sommaren till.

Den sista rundan spelades på Hangö golfbana i Täkton. Men den som tror att klubborna läggs i malpåse för vintern tar allt fel! Förra året kunde man spela golf under drägliga förhållanden långt in på senhösten.

Det finns ju som känt inget dåligt väder, bara dåliga kläder!

Bengt "Sicke" Rosenquist

Rättelse

Hövdingen fick för många fjädrar

I förra numret av Gillebladet berättades att börshövdingen **Olof Rehn** vunnit BörsGilletts placeringstävling och att han är den första som segrat två år i rad. Ingen har dock vunnit tävlingen två gånger. **Red.**

Kom ihåg din förening!

Vid sidan av sin ordinarie verksamhet upprätthåller Handelsgillet en kulturhistoriskt värdefull fastighet, vilket är dyrt.

Som allmännyttig förening är Handelsgillet befriat från arvs- och gåvoskatt. Ett enkelt sätt för en Gillebroder att understöda upprätthållandet av fastigheten är därmed att komma ihåg Handelsgillet i sitt testamente genom en summa han finner lämplig.

Handelsgilletts kansli tillhandahåller vid behov textmallar för detta. På eventuella frågor svarar verksamhetsledaren, tfn 09 669 798.

Sök stipendium!

Gillebröder som är i tillfälligt behov av ekonomiskt stöd kan när som helst ansöka om bidrag av Handelsgilletts brödrafond. Brödrafonden delar ut sammanlagt 20 stipendier à 950 euro.

Brödrafonden kan bevilja medel till exempel för rehabilitering, resor och annat som gör livet lättare. Det är också möjligt att söka understöd för en annan Gillebroder, dock med hans medgivande.

Stipendiemedlen utgörs av en donation av Wilhelm och Else Stockmanns stiftelse. Stipendierna kan betalas ut under fem år, men Brödrafonden kan fördela dem enligt eget gottfinnande under åren.

De fritt formulerade ansökningarna riktas till: Styrelsen för Handelsgilletts i Helsingfors Brödrafond, Kaserngatan 23, 00130 Helsingfors. Ansökningarna behandlas konfidentiellt.

Mera information ger ordföranden för Brödrafonden, **Sune Almqvist**, tfn 040 5322011.

Nästa nummer av
Gillebladet kommer
den 9 december.

HANDELSGILLET GRATULERAR

Fraser Dick, DE
70 år 1 oktober

Wiiala Christian, EM
60 år 2 oktober

Bäckman Marcus, ing.
75 år 4 oktober

Landgren Christer, DI
70 år 5 oktober

Blomqvist Kaj, DE
70 år 7 oktober

Öhman Björn G., ing.
70 år 7 oktober

Salmelin Robert, styr.ordf.
70 år 9 oktober

Bertula Kaj
75 år 10 oktober

Molander Peter
70 år 14 oktober

Engblom Kaj, sjöfartsråd
80 år 16 oktober

Alatalo Petri, ing.
60 år 17 oktober

Forsström Kenneth
60 år 19 oktober

Nyberg Åke
80 år 19 oktober

Lundell Marcus, DE
75 år 23 oktober

Ramm-Schmidt Ralf, EM
70 år 24 oktober

Sonck Torbjörn, fil.mag.
70 år 27 oktober

Gröning Birger
75 år 28 oktober

Lindström Kim, pol.mag.
70 år 29 oktober

Lillqvist Bo, DE
70 år 29 oktober

Relander Harald, DI
70 år 2 november

Wallenius Sven-Folke
75 år 4 november

Wikström Raul, ing., merk.
70 år 5 november

Wessman Roger, ekon.
50 år 6 november

Möller Gustaf, justitieråd
75 år 6 november

Holmberg Reymond D., EM
40 år 8 november

Sundberg Gary, pens./styr.ordf.
75 år 10 november

Johnson Lauri
70 år 13 november

Holmberg Erik, DE
70 år 17 november

Lutz Rabbe, DI
70 år 17 november

Peldan Leif, ing.
75 år 17 november

Karlberg Erik, pol.kand.
70 år 20 november

Grandell Rolf, DE
75 år 21 november

Molin Jan, dir.
70 år 24 november

Iitonen Hans, ekon.stud.
30 år 27 november

Lemberg Fredrik, DE
85 år 28 november

Liljeström Henrik, DI
40 år 28 november

Björkman Ingmar, idrottsråd
85 år 2 december

Westerlund Eric, ing.
75 år 5 december

Nordgren Magnus, producent
30 år 5 december

Gerlin Bertil, jur.mag.
60 år 11 december

Åberg Ulf, DE
75 år 13 december

Lindqvist Carl-Uno, vd
70 år 14 december

Nylund Torbjörn, pens.
75 år 19 december

Lundberg Jan, placeringsdir.
40 år 22 december

Rosenqvist Bengt "Sicke", DE
75 år 23 december

Winther-Jensen Jörgen, vd
70 år 30 december

Nylund Clas-Åke, DE
90 år 31 december

Lagerstedt Alexander, DI
40 år 31 december

Posti Green

Gillebröderna hälsas!

Rörmokare

Lämpö- ja vesijohtoliike
P. Juutilainen Oy
www.pj.fi

Advokatbyråer

Advokatbyrå Hannes Snellman Ab
www.hannessnellman.com

Patentbyråer

Seppo Laine Oy
www.seppolaine.fi

Byggfirmor

Nikkilän Huolto Oy
Sanering och byggarbeten
0400-202090

Arkitekter

Arkitektbyrå Hormia Ab
www.hormia.pp.fi

VVS-automatik

Eco-Paronen Oy
www.eco-paronen.fi

Ventilation

Robovent Kb
tfn 044-560 6087
roboventdick@gmail.com

Trädgårdsbutik

Trädgårdsbehov?
www.sofianlehto.com
Gillebroder Börje Fri
0400-690 381

Skolor

Yrkesinstitutet Prakticum
EN SKOLA - MÅNGA MÖJLIGHETER
<http://www.practicum.fi>

Advokatbyråer

Rehn & Co Oy
Gillebroder Olof Rehn
tfn 09-668 9650
www.rehnco.fi

Parkett

Parkett Ab G. Lytz
tfn 09-66 11 44

Fastighetsförening

Råd och information
till husbolagets
styrelse och disponent
www.fastighetsforbundet.fi/FSF

Advokatbyrå
ACTIVATUS Ab
Advokat , VH, EM Johan Hjelt
www.activatus.fi

FORMTEX OY
Clothes for Gentlemen
**Frackar och smokingar
av hög kvalitet.**
Kontakta Br Charles Elmgren
info@formtex.fi eller 0400 440 899

www.formtex.fi

Saneringar

Oy Man Berg & Son Ab
www.manbergson.fi

Inget tryckjobb är för
litet eller för stort för oss
www.arkmedia.fi